

KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
NĂM HỌC 2010 - 2011
MÔN THI : NGỮ VĂN

Phần I (7,0 điểm)

Cho đoạn trích

"Con bé thấy lạ quá, nó chớp mắt nhìn tôi như muốn hỏi đó là ai, mặt nó bỗng tái đi, rồi vụt chạy và kêu thét lên : "Má! Má!". Còn anh, anh đứng sững lại đó, nhìn theo con, nỗi đau đớn khiến mặt anh sầm lại trông thật đáng thương và hai tay buông xuống như bị gãy"

(Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục 2009, tr.196)

1. Đoạn trích trên được rút ra từ tác phẩm nào, của ai ? Kể tên hai nhân vật được người kể chuyện nhắc tới trong đoạn trích.

2. Xác định thành phần khởi ngữ trong câu : *" Còn anh, anh đứng sững lại đó, nhìn theo con, nỗi đau đớn khiến mặt anh sầm lại trông thật đáng thương và hai tay buông xuống như bị gãy"*

3. Lẽ ra, cuộc gặp mặt sau tám năm xa cách sẽ ngập tràn niềm vui và hạnh phúc nhưng trong câu chuyện, cuộc gặp ấy lại khiến anh vật "anh" *"đau đớn"*. Vì sao vậy ?

4. Hãy viết một đoạn văn nghị luận khoảng 12 câu theo phép lập luận quy nạp làm rõ tình cảm sâu nặng của người cha đối với con trong tác phẩm trên, trong đoạn văn có sử dụng câu bị động và phép thế (*gạch gười câu bị động và những từ ngữ dùng làm phép thế*).

Phần II (3,0 điểm)

Bài thơ *"Bếp lửa"* của Bằng Việt được mở đầu như sau :

*"Một bếp lửa chòn vòn sương sớm
Một bếp lửa ấp iu nồng đượm
Cháu thương bà biết mấy nắng mưa."*

(Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục 2009, tr.143)

1. Chỉ ra từ láy trong dòng thơ đầu. Từ láy ấy giúp em hình dung gì về hình ảnh *"bếp lửa"* mà tác giả nhắc tới ?

2. Ghi lại ngắn gọn cảm nhận của em về câu thơ : *"Cháu thương bà biết mấy nắng mưa"*.

3. Tình cảm gia đình hòa quyện với tình yêu quê hương đất nước là một đề tài quen thuộc của thơ ca. Hãy kể tên 2 bài thơ Việt Nam hiện đại trong chương trình Ngữ văn 9 viết về đề tài ấy và ghi rõ tên tác giả.

BÀI GIẢI GỢI Ý

Phần I

1) Đoạn trích trên được rút từ tác phẩm *"Chiếc lược ngà"* của Nguyễn Quang Sáng. Hai nhân vật được người kể chuyện nhắc tới trong đoạn trích là : Bé Thu, nó (con bé) và anh Sáu (anh).

2) Thành phần khởi ngữ trong câu : *"Còn anh"*.

3) Lý do khiến nhân vật anh Sáu đau đớn là vì : Trên mặt anh bấy giờ có một *"cái sẹo"* bởi chiến tranh gây ra, khiến mặt anh không giống với tấm hình bé Thu có được cho nên *"nó"* đã không nhận anh là cha.

4) Thí sinh có thể có những cách trình bày riêng. Tuy nhiên phải đáp ứng đúng yêu cầu của đề: Viết đoạn văn nghị luận khoảng 12 câu theo phép lập luận qui nạp làm rõ tình cảm sâu nặng của người cha (anh Sáu) đối với con (bé Thu) trong tác phẩm *"Chiếc lược ngà"* trong đoạn văn có sử dụng câu bị động và phép thế (*gạch gười câu bị động và những từ ngữ dùng làm phép thế*).

Sau đây chỉ là một gợi ý tham khảo :

- Suốt tám năm trời xa cách, anh Sáu lúc nào cũng canh cánh bên lòng tình cảm thương nhớ con.

- Trong tám năm ấy, anh chỉ thấy con qua tấm ảnh nhỏ.

- Đến lúc được trở về, cái tình cha cứ nôn nao trong người anh.

- Khi xuống vào bến, thấy một đứa bé độ tám tuổi mà anh đoán biết là con, không thể chờ xuống cập bến anh nhún chân nhảy thót lên xô chiếc xuồng tạt ra và cất tiếng gọi con.

- Nhưng trái với lòng mong ước và suy nghĩ của anh, bé Thu nhất quyết không nhận anh là cha.

- Anh vô cùng đau đớn .

- Suốt mấy ngày anh luôn mong được nghe một tiếng gọi "ba" của con bé, nhưng cái tiếng ấy vẫn không được nó thốt ra.

- Chỉ đến lúc anh chuẩn bị ra đi và khi bé Thu đã hiểu ra sự việc, "nó" mới cất lên một tiếng gọi "ba" đến "xé ruột".

- Nhưng vì nhiệm vụ, anh vẫn phải lên đường với bao xúc động và lưu luyến.

- Những ngày ở tại chiến trường miền Đông, lúc nào anh cũng thương nhớ con, hồi hận đã đánh "nó" và kiên trì làm chiếc lược bằng ngà để tặng con.

- Thậm chí, lúc hấp hối anh vẫn không quên nghĩ đến con, nhờ đồng đội gửi chiếc lược ấy lại cho con.

- ***Anh quả thật là một người cha có tình cảm sâu nặng đối với con.***

Phần II

1) Từ láy trong dòng thơ đầu : "*chờn vờn*".

Từ láy này có tác dụng gợi tả hình ảnh ngọn lửa lúc to, lúc nhỏ; lúc cao, lúc thấp; soi tỏ hình ảnh của người và vật chung quanh. Từ láy này còn có tác dụng dựng nên một hình ảnh gần gũi, quen thuộc từ bao đời nay trong các gia đình Việt Nam, nhất là ở nông thôn trước đây.

2) Câu thơ "*Cháu thương bà biết mấy nắng mưa*" gợi lên nhiều cảm nhận :

- Một câu thơ giản dị về từ ngữ nhưng giàu sức gợi cảm.

- Tình cảm thương yêu của người cháu đối với bà.

- Cuộc đời vất vả, cực khổ, lam lũ, yêu thương và hi sinh của bà.

- Tình cảm gia đình cao quý (tình bà cháu)

- Hình ảnh cao quý của người phụ nữ Việt Nam qua hình ảnh người bà.

- Phản ánh tình cảm cao đẹp của người Việt Nam trong gia đình.

3) Hai bài thơ Việt Nam hiện đại trong chương trình Ngữ văn 9 viết về đề tài tình cảm gia đình hòa quyện với tình yêu quê hương đất nước : "*Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ*" của nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm và bài "*Nói với con*" của Y Phương.

Nguyễn Hữu Dương

(Trung tâm BDVH và LT ĐH Vĩnh Viễn)